

Seminaarissa pohdittiin hevosalan taloudellisia ja eläinsuojelullisia kysymyksiä

Harrastajat sekä voimavara että jarru

FORSSA. Hippoliuksen maanantaina järjestämän Hevoset ja kunta -rajpintoja -seminaarin mielenkiintoisimmiksi aiheiksi nousivat ikuisuus kysymykset "Toiminta kannattavaksi" ja "Mikä on oikeanlaista eläinsuojelua?"

Vastauksia kysymyksiin ei toki annettu.

Ministeri Sirkka-Liisa Anttila toteaa hevosalan olevan tänä päivänä maaseudulle tärkeä toimija ja voimavara. Hän peräsi hevostuomintaa kuitenkin enemmän taloudellisia realiteetteja ja vähemmän harrastelijamaisuutta. Hän muis-

tutti myös alan opetusta järjestäviä tahoja, ettei koulutettaisi alalle ihmisiä, jos he eivät ammatissa pysy. "Koulutuksessa pitää muistaa asiakas jota varten koulutusta järjestetään."

"Asiakaslähtöisyys ja talouselämän taidot, ne on oltaava hevosalan toimijalla hanskassa. Etenkin jos hevonen on elinkeino, eikä vain harrastus", hän muistutti.

Seminaarissa sivuttiin myös lannapolttoa, jossa asiassa ei ole toistaiseksi tapahtunut uutta. Suomen Ratsastajainliiton pääsihteeri Fred Sundwall ilmoitti järjestönsä jatkavan asian työstämistä edelleen.

Ympäristö- ja naapurisuuhdeksymykset nousivat muutenkin tapetille. Sundwall ihmetteli miksi niinkin suuressa ja harvaan asutussa maassa kuin Suomessa joudutaan kärhämöimään tällaisista kysymyksistä, kun esimerkiksi tiu-

haan asutetuissa Belgiassa (200 000 hevosta) ja Hollannissa (400 000 hevosta) ongelmia ei raportoida lainkaan samassa määrin.

Suomessa näyttää olevan ainakin yksi kunta, jossa hevoset ja ihmiset sopivat "saman katon alle", Ypäjä.

Ypäjän kunnanjohtaja Sinikka Malin arveli sen johtuvan alueen pitkistä hevosperinteistä: "Siitä on muodostunut totuttu elämisen tapa."

Pitkän linjan läänineläinlääkäri ja eläinsuojeluyhdistysaktiivisti Inna Ilvitzy AVI:sta muistutti, että eläinsuojelussa on edelleen tehtävää: "Hevosissa näkee enemmän vakavia eläinsuojelutapauksia kuin ennen."

Hänen mielestään suuri ongelma alalla ovat ihmiset, jotka eivät tiedä hevosista mitään, mutta hankkivat niitä. "Halpa hevonen lapselle, vähän niinkuin ennen otettiin kesäkissa. Ja sitten jossain vaiheessa mopo karkaa käsistä."

Ongelmia on myös akselilla viranomaiset-hevosenomistajat. Uusi ilmiö Ilvitzykin mukaan on viranomaisille päänvaivaa aiheuttava asetus "itsevarmat, usein akateemisesti koulutetut naiset, hevos-

tenkeräjähörhöt, jotka juristiensa kanssa uhmaavat viranomaisia".

Media on Ilvitzykin havaintojen mukaan julkisuuteen päätyneissä tapauksissa usein hevosenomistajan puolella: "Asetelma on usein "eläimiä rakastavat vastaan ilkeät viranomaiset", hän näkee.

Ilvitzy siviisi eläinsuojeluvannon ongelmallisuutta diplomaattisesti. Hän sanoi, ettei sinänsä teillä eläinsuojeluyhdistysten vapaaehtoisia valvojia, hyödyllisiä silmäpareja, "kunhan he ymmärtävät asemansa".

Hän kuitenkin muistutti, että eläinsuojeluvallan, oli hän AVI:n valtuuttama tai ei, asema on ainoastaan neuvoa-antavan asema.

Ilvitzy alleviivasi, että varsinaisia eläinsuojeluviranomaisia ovat vain läänin- ja kunnaneläinlääkärit, terveystarkastajat ja poliisit. "Ja poliisi näistä on ainoa, joka saa mennä suljettuun rakennukseen jos omistaja ei ole paikalla, rikkoa lukkoja."

Ilvitzyllä oli ehdotus millä laajentaa hyödyllisten silmäparien määrää tehokkaasti: "Hevosjalostusliittojen työntekijät ovat erittäin asiantuntevia hevosihmisiä, jotka

kyllä ymmärtävät eron terveen ja sairaan hevosen välillä. Miksi tätä ihmisryhmää ei hyödynnetä eläinsuojeluvonnassa?"

Hästsam-projektin Erland Eklund ja Nora Brandt alustivat perimmäisistä kysymyksistä.

Hevosiharrastus monipuolistuu Euroopan tasolla kovaa vauhtia. Kenttä on leveä ja kattaa nykyään muitakin kuin perinteisiä urheilun harrastajia. "Miten yhdistää näin erilaiset intressit?", Eklund kysyi.

Taloudelliset kysymykset mietittyvät myös Eklundia: "Vaikka ala kasvaa, se ei välttämättä merkitse, että yritykset siinä voivat hyvin."

Brandt kehotti hevosalan ihmisiä hakeutumaan esimerkiksi kunnallisella tasolla yhteen, alueensa yhteisiä intressejä hoitamaan. Esimerkinä tästä hän mainitsi Ranskassa jo toimivat, alueelliset "horse council"-toimikunnat.

Toisaalta alan tulee osata avautua: "Hevosmaailma ei voi olla muulta maailmalta suljettu kupla", Brandt muistutti.

LEENA ALERINI
Alustukset katsottavissa viikolla 25 videoituina osoitteessa: www.hippolis.fi

Hevosala 21010

- 15000 tallia
- työllistää 15000 henkilöä
- koko- tai osa-aikaisesti
- uusia yrityksiä 100/vuosi
- 75000 hevosta
- Euroopassa enemmän kuin 5.75 miljoonaa hevosta

Raviurheilu

- 170 ammatilimentajaa
- 7000 harrastevalmentajaa
- 3000 ravinuorta 25 kerhossa
- 200000 raviurheilusta kiinnostunutta ihmistä
- 800000 seuraamassa paikan päällä

Ratsastus

- 160000 harrastajaa
- 93 % naisia tai tyttöjä
- 56 % aikuisia
- 20 % ratsastusikäisistä työtöistä harrastaa ratsastusta.

"Oikea asenne eläinsuojeluun"

Ministeri ei pidä anonyymiä "naapurin käräytysjärjestelmää" parhaan mahdollisena

FORSSA. Maatalousministeri Sirkka-Liisa Anttila korosti eläinten hyvinvoinnin olevan hevosalalla, niinkuin kaikessa eläimenpidossa, ensisijaisen tärkeä asia, "jo imagosyistä".

"Eläinten hyvinvointi on turvattava kaikissa olosuhteissa. Se hoidetaan parhaiten aktiivisella tiedonjakamisella. Lähtökohdaksi on yhä oltava, että ihminen, joka pitää eläimiä, rakastaa niitä. Eihän niitä eläimiä pidetä, jos ei niitä rakasteteta, se on kylmä tosiasia", Sirkka-Liisa Anttila aloitti.

Käytännön ihmisenä Anttila harmitteli, että eläinsuojelu on Suomessa liian senttipeliä, missä tuijotetaan esimerkiksi ruokintakaloron senttimetrejä kun asia, jolla on merkitystä on se, voiko eläin hyvin. Ja se ei ole ruokintakaloron sijaintikorkeudesta eikä eläinsuojan uudenaikaisuudesta kiinni.

"Pitäisi katsoa kokonaiskuvaa. Eläimestä näkee kärsivänsä se, ja tässä arvioinnissa paras on henkilö, joka tuntee kyseisen eläinlajin ja on niiden kanssa tekemisissä."

Anttila toteaa eläinsuojelun-

tän tämän hetkisen kirjavuuden ja peräänkuulutti eläinsuojeluviranomaisilta "oikeaa asennetta".

Hänen mielestään lähtökohda toiminta-ajattelulle ei voi tulla kokonaan kotieläintuotannon lopettamista ajavien ja lihan syöntiä vastustavien äärijärjestöjen riveistä: "Usein he ovat kaupunkilaisia, eivät tunne tuotantoeläinten olosuhteita ja käyttäytymistä, eivätkä välttämättä edes lemmikkieläinten tarpeita. Kuten tiedetään, on aina helppo lähteä ajamaan jotakin asiaa, josta ei tiedä tarpeeksi", Anttila kuittasi.

Eläinsuojeluvannon tehtävä

"Eläinsuojeluvannon tehtävänä ei ensisijaisesti ole tehdä kansalaisista rikollisia, vaan valvoa eläinten hyvinvointia yhteistyössä niiden ihmisten kanssa, jotka näitä eläimiä pitävät", Anttila painotti.

Anttila toteaa "yleisen vieraantumisen nykypäivän maataloustuotannosta ja siten myös eläimistä, eläinsuojelukentän toimijoiden kirjavuuden ja valvonnan nykyiset toimintatavat" mahdollisiksi syiksi tämän hetkiseen, hankausta aiheuttavaan tilanteeseen eläinsuojeluvonnassa.

"Meillä on kolmiportainen järjestelmä eläinsuojeluvonnassa, on ministeriö ja Evira, Aluehallintovi-

Maatalousministeri Anttila

raston eläinlääkärit sekä kuntatason. Olen pistämässä syksyllä selvitys miehen töihin, ottamaan selvää onko toiminta valtiollistettava", Anttila kertoi.

"Toiminnan ohjaus on nykyjärjestelmällä hankalaa. Suomessa perustuslaki sanoo, että saman lain ja asetuksen edessä jokainen suomalaisen on saatava yhdenvertainen kohtelu. Tällä hetkellä näyttää erittäin vahvasti siltä, että näin ei käy elintarvikevalvonnessa ja eläinsuojeluasioissa."

Laki ja sen tulkitsijat

Anttila toteaa, ettei nykyinen eläinsuojelulaki ole syyppää, vaan se, että eläinsuojeluviranomaiset ympäri Suomea tulkitsevat lakia eri tavalla, osin omien asenteidensa pohjalta: "Meidän on parannettava tarkastustoiminnan yhtenäisyyttä. Tarkempien toimintaohjeiden avulla on saatava lain tulkinta yhtenäiseksi, sillä lain tulkinann erimielisyksistä näissä tapauksissa on erittäin usein ollut kyse."

Korjattavia epäkohtia riittää.

Anttilaa osin arveluttaa nykyisen anonyymi eläinsuojeluilmoituskäytännön, jossa kuka tahansa saa nimettömänä tehdä eläinsuojeluil-

moituksen, johon viranomaisen on myös tartuttava. Järjestelmän tiedetään toimivan tehokkaana "naapurikiusanteon" välineenä. Läpinäkyvyyden täydellinen puuttuminen herättää perättömän tarkastuksen kohteeksi toistuvasti joutuneessa kansalaisessa syvää epäluuloa.

Anttila ei pidäkään "käräytysjärjestelmää" parhaana mahdollisena: "Ilmoituksen tekijällä tulee olla vastuu tekemästään väärästä ilmoituksesta ja siksi hänen yhtestietonsa olisi tarvittaessa saatava käyttöön. Myös tämä puoli täytyy syksyllä selvitysmiehen katsoa."

Anttila siviisi Hevosurheilussa hiljattain uutisoitua tapusta, jossa sponkasvattaja valitti kaikkein mahdollisiin portaisiin, ja löysi itsensä lopulta raastuvasta, syytetynä viranomaisen kunnianloukkauksesta.

"Kansalainen on joutunut tekemään valituksen jotta saisi tasavertaisen kohtelun, mutta en ole ihan varma onnistummeko me tällä kolmiportaisella järjestelmällä takamaan hänelle tasavertaisen kohtelun ja toimivan valitusportaan", Anttila pohti.

"Valtionhallinnon putkiohjaus olisi todennäköisesti parempi vaihtoehto järjestelmän yhdenmukaisten ja tasapuolisen valvonnan toteutukseen. Eli sellainen vaihtoehto, jossa Evira saa suoran valvonta- ja ohjaus oikeuden myös kuntiin: ohjaa sekä aluehallintovirastoja (AVI), että suoraan kuntia. Eikä niin, että AVI:t siinä välissä ohjaavat kuntia - sillä siitä tulee turha lisäpörras ja taas yksi näkemys lisää."

Eläinten vapauttaminen kaupunkilaisten huoli

Eläinten vapautusrintama-tyyppiset järjestöt ovat onnistuneet saamaan äänensä kuuluviin sekä mediassa että päättävillä tahoilla. Seuraukset on nähtävissä kasvissyöntipäivänä

kouluissa ja kansanedustajien pohdintana siitä, pitäisikö turkistarhaus lailla kieltää.

Ministeri Anttila, jos lähdetään tälle tielle, eikä sen tien päällä ole päivää, jona eläimillä ei saa tehdä ylipäättään enää mitään? Ja kuka on oikea taho päättämään näinkin perustavista asioista?

"Ei saa nostaa käsiä pystyyn tällaisessa edessä", Anttila puuskahti. "Maapallolla ei tulla koskaan tulemaan toimeen ilman eläinravintoa. Se vain on tosiasia. Olemme painavoin tilanteessa, jossa meidän on tuotettava seuraavien 20 vuoden aikana 70 % enemmän ruokaa kuin nyt."

"Ja siitä lähdetään, että eläimet pitää hoitaa hyvin, niinkuin Suomessa joitakin yksittäistapauksia lukuunottamatta tapahtuukin. Suomessa eläinten hoito on huippuluokkaa, uskallan väittää, että paljon paremmalla tasolla kuin muualla Euroopassa."

"Esimerkiksi turkistarhaus on laillinen elinkeino ja näin pohjoisessa kuin Suomessa tarvitaan turkiksia. Sen lopettaminen olisi melkoista orvakastelua Suomessa, jossa olosuhteet ovat huippuluokkaa globaalissa vertailussa. Eikö pitäisi lähteä liikkeelle sitä paitsi pikemminkin niistä maista, joissa olosuhteet ovat ihan toista luokkaa?"

Anttila toteaa tyyneästi käyttävänsä itse jo kolmatta minkkiturkkiaan.

Julkisuudessa on esitetty ajatus eläinsuojelun valvonnan siirtämisestä ympäristöministeriön vastualueelle, josta maatalousministeriön lopettamista tykkäänään.

"Ympäristöministeriössä toimintakulttuuriin kuuluu se, että luontojärjestöillä on hyvin keskeinen rooli esim. arvokaiden luontokohteiden inventoinneissa. Se on asiantuntijoiden käyttöä luonnonmonimuotoisuudessa. En halua näitäkään järjestöjä teiltä, kaikki

saavat yhteiskunnassa toimia, mutta jonkun pitäisi huolehtia siitä, ettei mennä äärimmäisyyksiin ja jouduta tilanteeseen, jossa ei tulevaisuudessa pystytäkään huolehtimaan ruoantuotannosta."

Anttila jakaa huolen siitä, että urbanisoituminen tuo mukanaan vieraantumisen eläintenpidon arjesta.

Kun eläimiä tuotantotilalla on paljon, on tilastollinen vääjäämättömyys, että joku niistä saattaa vammautua, jopa kuolla. Näitä tapauksia varten on olemassa eläinlääkärinkunta.

Kaupungistuminen ulottuminen eläinlääkäreihin aiheuttaa myös uhan: "En pitäisi yhtään huonona ideana, että ensimmäisen ja toisen vuosikurssin jälkeen lähdettäisiin ihan sinne kotieläintuotannon arkeen töihin. Täytyykin yrittää käydä opetusministerin kanssa keskustelua tästä. Emme voi jatkua eläinlääkärinkunnalla, joka olisi vieraantunut tuotantoeläimistä."

Euroopan parlamentissa kaksi ja puoli vuotta työskennellyt Anttila toteaa, että toisaalta myös tuotantoeläinalan ja hevosalan tulee osata avautua ulkopuolelle. Ilmiö, jossa eläinsuojeluasioita kärjitetään on hänen mukaansa tyyppillinen Pohjoismaille, eritoten Suomelle.

"Tiedätkö miksi", hän heittää toimittajalle.

"Ja vastaa: "Siksi, että muualla Euroopassa ei ole kesämökkikulttuuria niinkuin meillä. Kaupunkilaiset eivät eristäydy kesämökilleen, vaan viettävät kesänsä maatilalla. Siellä mennään ihan yleisesti maatilalle kolmeksi viikoksi, tekemään töitä eläinten parissa."

"Esimerkiksi itävaltalaisella poliitikolla hyvällä ystävälläni Sixtus Lannerilla on ollut lypsykarjamaatilansa yhteydessä kolme loma-asuntoa, jonne tulee joka kesä kaupunkilaisia, töihin maatilalle!"

LEENA ALERINI

Viranomaiset lopetuttivat kaksi puoliverihevosta

Länsi-Uudellamaalla lopetettiin viikko sitten kaksi laihaa puoliverihevosta läänineläinlääkäreiden ja poliisin päätöksellä. Hevosten omistaja vastusti lopettamista. Hän on sittemmin toimittanut ruhot Eviraan ruumiinavausta varten.

Tapahtumat saivat alkunsa kesäkuun alussa, kun 20 hehtaarin tilan omistavat vanhemmat ja heidän noin 30-vuotias tyttärensä hakivat lammastalouden EU-tukia. Eläinlääkärien tarkastuksessa tilan 50 lampaan elinoloja - osa lampaista asui hevosstallissa - he havaitsivat, että tallin kymmenkunta hevosta oli

heikossa kunnossa.

"Pyysimme omistajaa ottamaan hevoset ulos tarhoihin ja ruokkimaan ne, koska halusimme varmistua, että omistaja kykeni hoitamaan hevoset", kertoo läänineläinlääkäri Jessica Löfgren-Eriksson.

Epäilyksiä herätti se, että karsinoissa oli 70 senttimetristä metrin korkeuteen ulottunut lantapatja, mutta kahdessa tarhassa, joiden aidat olivat rikki, jälkiä hevosten ulkoilusta ei näkynyt.

"Hevoset olivat laihoja ja niiden kaviot olivat olleet pitkään hoitamatta. Kaksi hevosista oli erityisen huonossa kunnossa. Se oli erikoista, koska tilalla oli runsaasti heinää."

Tutkiskelun seurauksena Löfgren-Eriksson, jonka mukana olivat myös EU-tarkastaja Paula Gustafsson ja kunnaneläinlääkäri, antoi omistajalle ohjeen tyhjentää karsinannasta sekä ruokkia ja juottaa hevoset säännöllisesti siten, että hänen tullessa tarkastamaan niitä kahden viikon sisällä uudestaan joiain positiivista olisi tapahtunut hevosten ulkonäössä ja terveyden tilassa.

Aikataulu muuttui

Omistaja myöntää hevostensa ol-

leen laihoja. Hänen vanhempiansa mukaan myös hevosten ulkoilu oli jäänyt väliin parin kuukauden ajan. Tyttärellä oli tällöin ollut henkilökohtaisessa elämässään tallin hoidon estäviä vaikeuksia eivätkä vanhemmat olleet uskaltaneet kuljettaa hevosta ulos.

Hevosten omistaja sanoo pöyryntyneensä sitä, että eläinlääkärit palasivatkin tilalle kahden viikon sijaan jo kahdeksan päivän kuluttua. Hänen mielestään siinä ajassa ei vahvemmasta ruokinnasta saatuja tuloksia voinut havaita.

"Yhtäkkiä on kaksi läänineläinlääkärää, kunnaneläinlääkäri ja kaksi poliisia pihassa, vaikka ihan muuta oli sovittu. On se aika järkytys", toteaa omistaja.

Uudessa tarkastuksessa poliisi valokuvasi tilan kaikki hevoset. Omistajalle tehtiin selväksi, että kaksi hevosta oli sellaisessa lihas- ja lihavuuskunnossa, jossa niiden pelastamiseksi ei ollut mitään tehtävissä. Ne määrättiin lopetettaviksi vielä samana päivänä.

"Olin halunnut viedä hevoset klinikalle tutkittaviksi. Että joku olisi sanonut, mikä niistä vaivaa, kun ne eivät liho. Mutta sitä minun ei annettu tehdä", harmittelee omistaja.

Lopetusta varten omistaja kutsui paikalle tutun yksityiseläinlääkäriin. Tämä oli aluksi sitä mieltä, että nuoremman 16- ja 5-vuotiaista hevosista olisi voinut säästää. Seurattuaan sen liikkeitä käynnissä hän tuli kuitenkin siihen tulokseen, että takaosastaan heikentyneestä hevosesta ei olisi tullut ratsua vaan korkeintaan lemmikki, ja lopetti myös sen.

"Klassinen" tapaus?

Omistaja oli tapahtumien kulun takia lohduton. Puhuttiin kaksipiipuisen hakemisesta ja siitä, kuinka läheisessä ladossa oli silmukaköysi valmiina.

Löfgren-Erikssonin mielestä tilanne tilalla oli varsin klassinen.

"On otettu tietty työ määrä, ymmärtämättä, kuinka paljon aikaa esimerkiksi 10 hevosen ja 50 lampaan ämpärijuotto tai hevosten ulkoilu vain kahdessa tarhassa yhdeltä ihmiseltä vaatii. Sitten on tullut väsymys ja työt ovat jääneet puolitehen", hän arvioi.

Omistajan käsitys asiasta on toinen.

"Hevoseni olivat laihoja, mutta ne oli kyllä hoidettu. Tässä viedään minulta työpaikka. Jos minulle tulee

Toinen lopetetuista hevosta oli 16-vuotias ratsu.

syyte ja tuomio eläinsuojelurikkomuksesta, en voi enää saada EU-tukia. Silloin edessä on konkurssi."

Ulkopuolisen silmiin tallin tilanne vaikuttaa sekavalta. Missä vika, kun tallissa on rehua, mutta hevoset ovat silti laihoja? Entä olisiko jompi kumpi tai molemmat lopetettuis-ta hevosista voitu pelastaa, jos niitä olisi ehditty hoitaa pidempään kuin kahdeksan päivän ajan? Miksi hevosia ei saanut viedä klinikalle lopetettaviksi?

"Näiden hevosten aliravitsemus-tila oli jatkunut pidempään. En usko, että niistä olisi hoitamallakaan enää saanut elinvoimaisia yksilöitä. Satavarmasti asiaa on tietyksi voi tietää", myöntää Löfgren-Eriksson.

Hevosten omistaja aikoo valittaa viranomaisten toiminnasta heti, kun ruumiinavausten tulokset ovat tiedossa. Hevosurheilu seuraa asian etenemistä.

MARGIT TICKLEN